בְּעֶזְרַת ה׳ יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ״ק מו״ר
הָרַהַ״צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט״א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גְּלָיוֹן קפ״ג | פָּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח תשפ״ח

עֲנָוָה

מִמִּי מְקַבְּלִים אוֹתָהּ?

* * *

מו״ר שְׁלִיט״א אָמַר, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב, סִימָן עב): סִימָן שֶׁאָדָם מִקָּרֵב לְצַדִּיק אֱמֶת – אִם נוֹפֵל עָלָיו שִׁפְלוּת, מַה־שֶּׁאֵין־כֵּן כְּשֶׁנִּכְנָסִת בָּאָדָם גַּדְלוּת וְיִשּׁוּת, זֶהוּ סִימָן שֶׁמִּקָּרֵב לְשַׁקְּרָן. [וַדַּעַת לַנָּבוֹן, שֶׁאִם רוֹאִים בְּנֵי אָדָם שֶׁ׳הִתְקָרְבוּ׳ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְעָדַיִן מְלֵאִים בְּגַאֲוָה וְיִשּׁוּת, וּמְדַבְּרִים בִּלְשׁוֹן הִתְפָּאֲרוּת וּבְגַדְלוּת וְכוּ׳, זֶה סִימָן שֶׁעֲדַיִן אֵינָם מִקָּרְבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל כְּלָל, וְאַף שֶׁנִּקְרָאִים עַל־שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, אַף־עַל־פִּי־כֵן הֵם אֵינָם מִקָּרְבִים כְּלָל, וְהַכֹּל דִּמְיוֹן גָּדוֹל, כִּי רַק זֶה הַסִּימָן שֶׁמִּקָּרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל – כְּשֶׁנּוֹפֶלֶת עָלָיו שִׁפְלוּת].

כִּי הַצַּדִּיקִים בְּעַצְמָם, זְכוּ לְהִשְׁתַּלֵּם בְּמִדָּה זוֹ שֶׁל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וְאֶת זֶה הֵם מַכְנִיסִים בְּמִקָּרְבֵיהֶם – שֶׁיִּזְכּוּ אַף הֵמָּה לִקְנוֹת בְּנַפְשָׁם מִדָּה יְקָרָה זוֹ, שֶׁהִיא עִקַּר וִיסוֹד בְּכָל חַיֵּי הָאָדָם, הֵן בְּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת.

וְאָמַר מו״ר שְׁלִיט״א, שֶׁפַּעַם הִתְבַּטֵּא מוֹהֲרָא״שׁ זי״ע וְאָמַר: **׳אָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ לְהַשָּׂגָה כָּזוֹ, שֶׁהַכָּבוֹד יִהְיֶה אֶצְלוֹ הַבִּזָּיוֹן הֵכִי גָּדוֹל, וְהַבִּזָּיוֹן יִהְיֶה אֶצְלוֹ הַכָּבוֹד הֵכִי גָּדוֹל!׳**, וְאֶת זֶה הַצַּדִּיקִים מַכְנִיסִים בָּנוּ, כִּי מְגַלִּים לָנוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה, וְאִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פֹּה – מַה שַּׁיָּךְ לִדְרֹשׁ אֵיזֶה כָּבוֹד וְכוּ׳?... וְאִם קִבֵּל אֵיזֶה בִּזָּיוֹן מִמַּאן־דְּהוּא, הֲלֹא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה, וַאֲזַי אָדָם הוּא שָׁשׂ וְשָׂמֵחַ שֶׁזּוֹכֶה לְקַבֵּל עַתָּה אֶת ״עִקַּר הַתְּשׁוּבָה״ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א, סִימָן ו), וּמִמֵּילָא זֶה הַכָּבוֹד הַגָּדוֹל בִּשְׁבִילוֹ...

וּפַעַם שָׁאַל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֶת מו״ר שְׁלִיט״א, מַדּוּעַ בְּתְחִלַּת מַסֶּכֶת אָבוֹת (מִשְׁנָה ד) אִיתָא: ׳יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה וְיוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ ״מֵהֶם״׳? לְכְאוֹרָה הָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב ׳מִמֶּנּוּ׳ – הַיְנוּ מֵאַנְטִיגְנוֹס אִישׁ סוֹכוֹ, וּמַדּוּעַ נָקְטָה הַמִּשְׁנָה הַלָּשׁוֹן ׳מֵהֶם׳? [עַיֵּן בְּפֵרוּשׁ ׳חַסְדֵי אָבוֹת׳ (לְמוֹהֲרָא״שׁ הַקָּדוֹשׁ זי״ע) שֶׁאָכֵן בְּהַרְבֵּה סְפָרִים הַגִּרְסָה הִיא ׳מִמֶּנּוּ׳ וְלֹא ׳מֵהֶם׳].

וְעָנָה מו״ר שְׁלִיט״א וְאָמַר, דְּהִנֵּה כְּבָר מֵרֹאשִׁיתָהּ שֶׁל מַסֶּכֶת אָבוֹת לְמֵדִים אֶת הָעִנְיָן שֶׁל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וּכְמוֹ שֶׁמַּתְחִילָה הַמִּשְׁנָה הָרִאשׁוֹנָה: **׳מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי׳**; וּפֵרְשׁוּ צַדִּיקִים (נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ, פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ) **׳מִסִּינַי׳** הַיְנוּ מִמִּדַּת הַשִּׁפְלוּת שֶׁל הַר סִינַי, כִּי הַר סִינַי הוּא סֶמֶל וְדֻגְמָא שֶׁל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וּכְדְאִיתָא בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה כט.), שֶׁכָּל הֶהָרִים הִתְגָּאוּ וְאָמְרוּ ׳עָלַי תִּנָּתֵן הַתּוֹרָה׳ וְכוּ׳, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּחַר דַּוְקָא בְּהַר סִינַי – שֶׁהָיְתָה בּוֹ מִדַּת הָעֲנָוָה וְהַשִּׁפְלוּת.

וְזֶהוּ ׳וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ׳, כִּי אֶת זֶה הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מַנְחִיל לְמִקָּרְבָיו – אֶת מִדַּת הַשִּׁפְלוּת, וְזֶה עוֹבֵר בְּמְסָרָה מִדּוֹר לְדוֹר – ׳וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים׳ וְכוּ׳, וְכֵן הוּא אֵצֶל כָּל מַנְהִיגֵי יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹתֵיהֶם, שֶׁהָיְתָה לָהֶם אֶת מִדַּת הָעֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וְהַכֹּל מָנְחַל כְּבָר מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ – ׳רַבָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל׳, שֶׁהוּא לֹא רָצָה בִּתְחִלָּה לְהַנְהִיג אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר (שְׁמוֹת ד, יג) ״שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח״ וְכוּ׳, וְעַל־כֵּן הוּא ׳קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי׳ – שֶׁהוּא עִנְיַן הַשִּׁפְלוּת, כִּי הָיָה שָׁלֵם בְּמִדָּה זוֹ, וְכִלְשׁוֹן הַפָּסוּק (בַּמִּדְבָּר יב, ג) ״וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכֹּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה״.

וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים רוֹעֵי יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמוּנָה, הֵם אֵינָם חֲפֵצִים בְּכָבוֹד עַצְמָם כְּלָל וּכְלָל, חַס וְשָׁלוֹם, רַק מְגַלִּים אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם [וְהָרֶמֶז בְּמִלַּת 'כְּבוֹד', אוֹתִיּוֹת **בָּ"ד כ"ו** - שֶׁאָדָם זוֹכֶה לִהְיוֹת בִּבְחִינַת **'בָּד'**, הַיְנוּ שֶׁהוּא חָזָק בְּהִתְבּוֹדְדוּת, וּמְדַבֵּק עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ - **כ"ו**, שֶׁהוּא גִּימַטְרִיָּא שֵׁם הַוָ"ה בָּרוּךְ־הוּא].

וְזֶהוּ הַהֶסְבֵּר לְהֶמְשֵׁךְ דִּבְרֵי הַחֲכָמִים בְּמַסֶּכֶת אָבוֹת, אַחַר שֶׁפָּתְחָה הַמַּסֶּכֶת בְּגִלּוּי מִדַּת הָעֲנָוָה וְהַשִּׁפְלוּת, תֵּכֶף אוֹמֶרֶת הַמִּשְׁנָה "יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה וְיוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ **"מֵהֶם"** - **'מֵהֶם'** דַּיְקָא, כִּי **'מֵהֶם'** אוֹתִיּוֹת **'מְמָה'**, **'מָה'** הִיא מִדַּת הַשִּׁפְלוּת, בְּחִינַת (שְׁמוֹת טז, ז) "וְנַחְנוּ מָה", כִּי זֶה מַה שֶּׁהֵם קִבְּלוּ מֵרַבָּם - אֶת מִדַּת הָעֲנָוָה וְהַשִּׁפְלוּת, שֶׁהוּא גַּם זָכָה לְקַבֵּל מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ, עַד "הֲלָכָה לְמֹשֶׁה **'מִסִּינַי'**" - **'מִסִּינַי'** הַיְנוּ **מִמִּדַּת סִינַי**, הִיא הַמִּדָּה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל עֲנָוָה וְשִׁפְלוּת, וְאֶת זֶה מַעֲבִירִים הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים מִדּוֹר לְדוֹר - רַבִּי לְתַלְמִיד.

וּפַעַם הִלְבִּישׁ מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א אֶת הָעִנְיָן בַּתְּפִלָּה שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים כָּל עֶרֶב (בִּרְכַּת אַהֲבַת עוֹלָם): "כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה" - כִּי **"הֵם"** חַיֵּינוּ מֵרֶמֶז עַל מִדַּת הַשִּׁפְלוּת, שֶׁהֵרֵי הֵ"ם אוֹתִיּוֹת מָ"ה, וְזֶה הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, וּכְמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים (קֹדֶם קָרְבָּנוֹת שֶׁל תְּפִלַּת שַׁחֲרִית): 'מָ"ה חַיֵּינוּ', וּכְמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל מַסְבִּיר בַּתּוֹרָה ע"ב הַנַּ"ל, שֶׁעִקַּר הַחַיִּים שֶׁל אָדָם תְּלוּיִים בְּמִדַּת הַשִּׁפְלוּת, וְגַם כָּל הַתְּחִיָּה לֶעָתִיד לָבוֹא לִתְחִיַּת הַמֵּתִים הוּא כְּפִי הַשִּׁפְלוּת שֶׁאָדָם זָכָה אֵלֶיהָ, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה כו, יט) "יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר", שֶׁמִּי שֶׁנַּעֲשָׂה שׁוֹכֵן לְעָפָר בְּחַיָּיו, הוּא יָקוּם וְיָקִיץ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים, וְזֶה הָרֶמֶז בְּאָמְרֵנוּ "כִּי הֵ"ם חַיֵּינוּ", הַיְנוּ מָ"ה זֶה הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, וְגַם "אֹרֶךְ יָמֵינוּ", הַיְנוּ הָאוֹר וְהָאֲרִיכוּת שֶׁל יָמֵינוּ וּשְׁנוֹתֵינוּ - הַכֹּל תְּלוּי בְּמִדַּת הָעֲנָוָה וְהַשִּׁפְלוּת ('אוֹרֶךְ' הוּא גַּם לְשׁוֹן 'אוֹר'), "**וּבָהֶם** נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה" - 'נֶהְגֶּה' הוּא לְשׁוֹן שֶׁל אוֹר (כִּדְאִיתָא בְּרֵישׁ מַסֶּכֶת פְּסָחִים), כִּי עִם מִדַּת הַשִּׁפְלוּת זוֹכִים לְהָאִיר כָּל הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת בְּאוֹר נֶעֱרָב וְנִפְלָא מְאֹד, וְחַיָּיו מְאִירִים בְּנֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֹרָב בֶּאֱמֶת לְרַבֵּנוּ זַ"ל, וּלְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְקוֹנֶה בְּנַפְשׁוֹ אֶת הַמִּדָּה הַיְקָרָה שֶׁל עֲנָוָה וְהַשִּׁפְלוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְחַיּוֹת חַיִּים טוֹבִים וּמְאֻשָּׁרִים, חַיִּים שֶׁל עֹשֶׁר וְכָבוֹד, אַשְׁרֵי לוֹ לָנֶצַח!

הַנְהָגוֹת וַהֲלִיכוֹת קֹדֶשׁ בְּצֵל מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א – יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים (ב')

סְגֻלָּה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה

א. מוֹ"ר שְׁלִיטָ"א אָמַר: בְּדֶרֶךְ כְּלָל, מִצְוַת **'הַדְלָקַת נֵרוֹת'** שַׁיֶּכֶת לָאִשָּׁה, כִּי הֲרֵי בְּכָל שָׁבוּעַ וְשָׁבוּעַ, בְּעֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, יֵשׁ לָאִשָּׁה מִצְוָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, שֶׁהִיא מִצְוַת **הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת**, וּבֶאֱמֶת זֶהוּ זְמַן מְיֻחָד וְעֵת־רָצוֹן מְעֻלֶּה לִפְעֹל כָּל מִינֵי יְשׁוּעוֹת בַּגַּשְׁמִיִּים, וּצְרִיכוֹת הַנָּשִׁים לְנַצֵּל זְמַן זֶה הֵיטֵב, כִּי הִנֵּה יֶשְׁנָן נָשִׁים שֶׁהֵן כָּל־כָּךְ עֲיֵפוֹת וּמֻטְרָדוֹת מִכָּל הַשָּׁבוּעַ, וּבִפְרָט מֵהֲכָנוֹת לְשַׁבָּת בְּעֶרֶב־שַׁבָּת, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ זְמַן הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת - מַדְלִיקוֹת אֶת הַנֵּרוֹת, וְנוֹפְלוֹת' לַמִּטָּה בַּאֲפִיסַת כֹּחַ... וְאִם הָיוּ יוֹדְעוֹת אֶת עִצָּם הָעֵת־רָצוֹן שֶׁיֵּשׁ בְּעֵת הַדְלָקַת נֵר שַׁבָּת, הָיוּ מְאֹד שׁוֹמְרוֹת עַל הָרְגָעִים הַנִּפְלָאִים הָלָלוּ, וְשׁוֹפְכוֹת אֶת כָּל לִבָּן לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְבַקֵּשׁ עַל הַצְּלָחַת בַּעֲלֵיהֶן וְיַלְדֵיהֶן; זֶהוּ הַדָּבָר הַנִּפְלָא שֶׁיֵּשׁ לָנָשִׁים בְּכָל עֶרֶב־שַׁבָּת.

וְהִנֵּה, הַגְּבָרִים זוֹכִים לְמִצְוַת **'הַדְלָקַת נֵרוֹת'** שְׁמוֹנָה יָמִים בְּשָׁנָה - בָּחָג חֲנֻכָּה הַקָּדוֹשׁ, שֶׁזּוֹכִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת חֲנֻכָּה, שֶׁזּוֹ גַּם־כֵּן מִצְוָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד, כִּי אָז מוֹרִידִים אָנוּ אֶת הַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה אֵלֵינוּ, לְתוֹךְ הַבַּיִת, וּמַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת דַּיְקָא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים, כְּדֵי לְהַזְכִּיר אֶת עַצְמֵנוּ שֶׁהַשְׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה יוֹרֶדֶת אֵלֵינוּ, וְנִמְצֵאת בְּתוֹךְ יְרִידָתֵנוּ, בְּתוֹךְ דֶּחְקֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ, וְאַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְנַצֵּל אֶת הָרְגָעִים הַקְּדוֹשִׁים הָלָלוּ - כְּשֶׁיּוֹשֵׁב מוּל הַמְּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי מְסֻגָּל אָז לְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת הַטּוֹבוֹת, וְכִלְשׁוֹן מוֹהֲרָא"ש זי"ע (נֵר לְהַצַּדִּיק, עַמּוּד נט): **'בִּזְמַן הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בְּעוֹד שֶׁהַנֵּרוֹת דּוֹלְקִים, זוֹהִי סְגֻלָּה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה לֵישֵׁב בְּנֶגְדָּם וּלְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם, וּלְהִתְבּוֹדֵד אָז הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלוֹמַר לְפָנָיו שִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, וְאָז הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל עַד מְאֹד שֶׁתִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ'**.

וְאָכֵן, אַף שֶׁמִּצְוַת נֵר חֲנֻכָּה שַׁיֶּכֶת בְּיוֹתֵר לִגְבָרִים, וּמִצְוַת הַדְלָקַת נֵר שַׁבָּת שַׁיֶּכֶת בְּיוֹתֵר אֵצֶל נָשִׁים, מִכָּל־מָקוֹם בְּוַדַּאי שֶׁהַמַּעֲלָה שֶׁל הָעֵת־רָצוֹן' שַׁיֶּכֶת אֵצֶל כֻּלָּם, כְּלוֹמַר - שֶׁבְּעֵת הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת גַּם הַבַּעַל יָכוֹל לִפְעֹל אָז דְּבָרִים גְּדוֹלִים, וְכֵן בְּהַדְלָקַת נֵרוֹת חֲנֻכָּה - גַּם הַנָּשִׁים תִּתְפַּלֵּלְנָה וְתִתְפַּעֲלְנָה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת; אַשְׁרֵי הַמְנַצֵּל הֵיטֵב הַזְּמַנִּים הַקְּדוֹשִׁים הָלָלוּ, וּבְוַדַּאי תְּפִלָּתוֹ לֹא תָּשׁוּב רֵיקָם מִלְּפָנֵי כִּסֵּא כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְאוֹר הַחֲנֻכָּה בֶּאֱמֶת!